

memo

elektronische handel "worst case scenario"

1 Aanleiding

Op 1 januari 2021 moet het binnen de EU aangenomen btw e-commercepakket in Nederland zijn geïmplementeerd. Dit pakket voorziet in nieuwe regels voor de btw-afwikkeling van de levering van goederen/pakketjes die consumenten bestellen in het buitenland.

Het e-commercepakket regelt onder meer dat het zogenoemde één-loket-systeem breed wordt uitgerold waardoor ondernemers de btw-aangifte en afdracht van belasting voor die pakjes in één lidstaat kunnen doen voor alle lidstaten. Om goed te kunnen werken moet het pakket per 2021 in alle lidstaten geïmplementeerd zijn.

De Uitvoeringstoets geeft aan dat een robuuste IV-implementatie binnen de bestaande financiële kaders pas in de loop van 2024 kan plaatsvinden. De gevolgen van niet (tijdig) implementeren door NL – in een situatie waarin alle andere lidstaten wel uitvoering geven aan het pakket – kunnen groot zijn. In deze notitie zetten wij zeer globaal en niet uitputtend de belangrijkste gevolgen uiteen.

2 Uitgangspunten

Het e-commercepakket bevat tal van aanpassingen met vele varianten en onderdelen. Om dit memo leesbaar te houden hanteren we een aantal uitgangspunten. Iedere aanpassing van deze uitgangspunten heeft weer allerlei gevolgen die niet worden behandeld in deze notitie.

- De Nederlandse wetgeving treedt in werking per 2021, maar kan ICT-technisch niet eerder dan ergens in 2024 robuust worden uitgevoerd.
- Alle andere lidstaten zijn wel per 2021 gereed.
- Het bedrijfsleven is per 2021 gereed en zal conform doelstelling de nieuwe regeling gaan toepassen.
- De Europese Commissie/lidstaten verlenen geen uitstel voor implementatie van het e-commercepakket.

3 Kernpunten

- Nederlandse ondernemers kunnen zich niet registreren voor het nieuwe één-loket-systeem (IOSS). Zij kunnen daardoor in geen enkele lidstaat gebruik maken van het nieuwe IOSS-systeem voor pakketjes die ze verzenden van buiten de EU.
- Buitenlandse ondernemers kunnen bij invoer van pakjes in NL geen gebruik maken van het nieuwe IOSS-systeem, ook niet als ze hier wel voor geregistreerd zijn in een andere lidstaat.

- De btw-aangiften en -betalingen via het nieuwe IOSS-systeem in een andere lidstaat ter zake van goederen die bestemd zijn voor Nederlandse consumenten kunnen door de Belastingdienst niet worden verwerkt omdat er geen aansluiting is op het IOSS-systeem.
- Invoer van pakjes via NL leidt tot dubbele btw-heffing die door post- en koeriersdiensten moet worden voorgeschoten en gezamenlijk met de inklaringskosten moet worden verhaald op de consument.
- Naast de initiële verwarring en mogelijke logistieke chaos in verband met het niet kunnen toepassen van het nieuwe IOSS-systeem in NL, zal dit leiden tot een verlegging van de handels- en logistieke stromen met betrekking tot e-commerce pakketjes van NL naar andere lidstaten. Alleen via die route kan dubbele heffing en logistieke chaos worden voorkomen.
- Verder is er een risico dat de bestaande MOSS (mini-one-stop-shop; één-loket-systeem via welke de btw op bepaalde prestaties voor alle lidstaten in één lidstaat kan worden voldaan) niet gecontinueerd en/of uitgebreid kan worden voor grensoverschrijdende diensten en intra-EU leveringen van pakketjes doordat het Nederlandse systeem niet meer aansluit op de nieuwe systemen van andere lidstaten en de EU.
- De opbrengst van het e-commerce pakket is door de CIE geraamd op € 7 miljard per jaar voor de hele EU. Voor NL betreft het € 150 miljoen.
- De CIE kan een inbreukprocedure opstarten bij niet-tijdige implementatie.
- Het is onduidelijk hoeveel geld de andere lidstaten daadwerkelijk mislopen of juist verdienen omdat NL te laat is.
- Bij niet-tijdige implementatie zijn schadeclaims mogelijk van ondernemers en andere lidstaten.

4 Nadere toelichting

4.1 Huidige situatie pakketjes van buiten de EU

- Op dit moment blijven pakketjes van buiten de EU met een waarde van niet meer dan € 22 buiten de heffing van btw.
- Bij een hogere waarde is invoer-btw verschuldigd. Het merendeel van de pakketjes wordt voor rekening van de consument ingevoerd. Het post- of koeriersbedrijf voldoet dan de btw aan de Douane (in NL op maandbasis) en berekent deze door aan de consument. Daarbij wordt een kostenopslag berekend voor de (administratieve) afhandeling van de invoer. Als de consument deze kosten niet betaalt ontvangt hij zijn pakketje niet (waarvoor hij de leverancier al wel betaald heeft). Het post- of koeriersbedrijf blijft er dan mee zitten of kan het pakketje retourneren naar de leverancier.

4.2 Situatie per 2021

- De € 22 vrijstelling vervalt en voor alle ingevoerde pakketjes moet btw worden betaald.
- Om het voor het bedrijfsleven en de consument zo makkelijk mogelijk te maken is er in het e-commercepakket een nieuwe regeling opgenomen. Dit IOSS-systeem (invoer-one-stop-shop) houdt in dat de consument gelijk bij de aankoop inclusief btw afrekent met de leverancier. De leverancier voldoet op maandbasis de door de consument betaalde btw via één btw-aangifte in één lidstaat voor alle lidstaten waar hij pakketjes aan consumenten levert.

- De pakketjes kunnen zonder heffing van invoer-btw en met een vereenvoudigde invoeraangifte worden ingevoerd. Er zijn geen additionele, onverwachte kosten voor de consument of de aangever.
- Deze regeling is facultatief voor de ondernemers. Pakjes die worden verzonden door de ondernemer die niet deelnemen aan het nieuwe IOSS-systeem worden bij de invoer belast met btw.

4.3 Gevolgen niet-tijdige uitvoering van het nieuwe IOSS-systeem

4.3.1. Nederlandse leveranciers

- Voor Nederlandse leveranciers kan het niet tijdig invoeren van het nieuwe IOSS-systeem gevolgen hebben als zij aan EU consumenten leveren vanuit een niet-EU land. Doordat zij aan NL als land van registratie zijn gebonden, kunnen zij de IOSS niet toepassen en blijft voor hen de huidige situatie bestaan.
- In alle lidstaten waar door hen verzonden goederen worden ingevoerd zal btw-heffing bij invoer plaatsvinden over alle pakjes conform de huidige regels. Met name voor de invoer in andere lidstaten kan de Nederlandse ondernemer dan een concurrentienadeel ondervinden ten opzichte van ondernemers in andere lidstaten.

4.3.2 Buitenlandse leveranciers en platforms

- Buitenlandse leveranciers en platforms kunnen zich hier niet registreren voor het nieuwe IOSS-systeem. Zij kunnen dus in NL niet één btw-aangifte doen voor de btw over de aan consumenten in NL en andere lidstaten verkochte pakketjes. Ze kunnen zich wel registreren in een andere lidstaat en de btw over de pakketjes voor Nederlandse consumenten via die lidstaat voldoen.
- Doordat NL geen IOSS-systeem heeft, kan de Belastingdienst de aangifte en betaling vanuit een andere lidstaat echter niet elektronisch ontvangen.
- NL kan het buitenlandse IOSS-nummer niet verifiëren, waardoor het Nederlandse douanesysteem voor via NL ingevoerde pakjes automatisch btw over de invoer zal berekenen. Het post- of koeriersbedrijf zal de btw en inklaringskosten verhalen op de consument voor wiens rekening hij de pakketjes ten invoer aangeeft.

4.3.3 Nederlandse consumenten

- De consument betaalt bij bestelling in beginsel een all-in prijs inclusief btw aan de leverancier, maar zal vervolgens bij aflevering door het post- of koeriersbedrijf worden geconfronteerd met extra kosten (invoer-btw en de inklaringskosten).
- Hij kan de kosten proberen te verhalen op de Nederlandse Douane. Of hij kan het pakketje weigeren, maar zal vervolgens wel de betaalde all-in prijs terug moeten zien te krijgen van de leverancier. Die kan dit op zijn beurt weigeren bijvoorbeeld omdat hij aan de regels van de IOSS heeft voldaan en de betaalde btw heeft afgedragen aan de lidstaat waar hij is geregistreerd.

4.3.4 Gevolgen voor (logistieke) afhandeling pakketjes

- Vorenstaande kan enorme implicaties hebben voor de afhandeling aan de Nederlandse grens van pakketjes van buiten de EU.
- De doorvoer en/of retourzendingen van de pakketjes kan ernstig worden gecompliceerd, wat tot ophoping van pakketjes en daarmee logistieke problemen kan leiden in de Nederlandse (lucht)havens. Uit berekeningen van

het aantal aangiften van desbetreffende zendingen tot € 150 volgt een stijging van 61 mln. in 2018 naar 165 mln. in 2021.

- Behalve Douane zullen post- en koeriersbedrijven dan waarschijnlijk ook delen in deze logistieke problematiek. Ervan uitgaande dat consumenten niet een tweede keer btw en kosten gaan betalen voor een pakketje, zullen veel pakketjes geweigerd worden en niet kunnen worden afgeleverd bij de consument zodat het post- of koeriersbedrijf er mee zit.
- Een ander gevolg kan zijn dat leveranciers niet meer invoeren via NL maar dit via andere lidstaten gaan regelen. Dit zou betekenen dat de positie van NL als logistiek centrum voor dergelijke zendingen onder druk komt. Bovendien doen zich dan de onderstaande gevolgen voor omdat er geen aansluiting is tussen NL (geen IOSS) en de lidstaten waar de invoer plaatsvindt (invoer door middel van IOSS).

4.3.5 Andere lidstaten

- In andere lidstaten ontstaat het probleem dat de ondernemers daar wel de IOSS gaan gebruiken, maar in feite geen btw kunnen aangeven of betalen voor de levering van pakketjes naar Nederlandse consumenten.
- Doordat NL geen IOSS-systeem heeft, kan NL de aangifte en betaling vanuit een andere lidstaat niet elektronisch ontvangen.
- In relatie tot andere lidstaten ontstaat ook een probleem als de lidstaat van invoer en lidstaat van aflevering bij de consument een andere zijn.
- Daar waar andere lidstaten deze handel zonder heffing binnenlaten bij toepassing van de IOSS, kan NL dit niet. Pakketjes bestemd voor consumenten in andere lidstaten worden bij binnenkomst in NL belast met invoer-btw. En andersom kunnen pakketjes voor Nederlandse consumenten zonder heffing van btw worden ingevoerd in een andere lidstaat onder opgaaf van het registratienummer voor de IOSS.
- Doordat het Nederlandse systeem niet meer aansluit op dat van de andere lidstaten, kan er voor buitenlandse consumenten dubbele heffing ontstaan (via heffing van invoer-btw) en voor Nederlandse consumenten juist geen heffing bij invoer in een andere lidstaat dan die waar de consument zit (vrijgestelde invoer via buitenlands IOSS-nummer, waarvoor Nederland aangifte en betaling via andere lidstaat niet elektronisch kan ontvangen).

5 Overige/bijkomende juridische/financiële gevolgen

5.1 Continuering/uitbreiding bestaande MOSS

- Sinds 2015 kennen we in de EU het één-loket-systeem voor elektronische diensten. Aanbieders zoals Netflix zijn btw verschuldigd in de lidstaten waar hun consumenten zitten en kunnen al deze btw afdragen via één aangifte in NL of een andere lidstaat. Het e-commerce wetgevingspakket breidt dit systeem uit naar alle grensoverschrijdende diensten en intra-EU leveringen van pakketjes aan consumenten.
- Als NL als enige deze implementatie niet heeft uitgevoerd per 2021, bestaat het risico dat NL niet meer is aangesloten op de systemen van de andere lidstaten en de EU. Hierdoor zou NL mogelijk geen aangiftes en betalingen meer kunnen doorzetten naar of ontvangen van andere lidstaten. De precieze (on)mogelijkheden binnen de huidige MOSS moeten nader in kaart gebracht worden.

5.2 Opbrengst e-commerce

- Het afschaffen van de btw-vrijstelling voor invoer voor pakjes onder € 22 levert vanaf implementatie van de maatregel naar schatting voor NL jaarlijks € 150 miljoen op.
- Elk jaar dat de implementatie wordt uitgesteld, wordt extra opbrengst misgelopen. Als de maatregel later dan per 2021 ingevoerd wordt, wordt de opbrengst opnieuw geraamd, uitgaande van de grondslag in het nieuwe jaar van invoering. De opbrengst is dan hoger, vanwege de groeiende grondslag.
- Voor de gehele EU is de totale opbrengst door de CIE geschat op € 7 miljard. Een niet werkend systeem of uitstel gaat de lidstaten dus geld kosten. Overigens kan het de andere lidstaten ook geld opleveren als logistieke stromen zich naar hen verplaatsten. De kans is groot dat NL hoe dan ook politiek onder vuur komt te liggen.

5.3 Ingebrekestelling + boete

- Omdat NL haar verdragsverplichtingen niet nakomt zal de CIE een ingebrekestellingsprocedure aanspannen.
- Bij iedere EU Hof van Justitie-zaak wegens overschrijding van de implementatietermijn zal, naast de gebruikelijke dwangsom, standaard ook een boete worden geëist met een minimum bedrag van € 3,7 miljoen.
- Ten behoeve van de inning van die boete, zal de CIE de procedure voor het Hof ook doorzetten indien voorafgaand aan een uitspraak van het Hof alsnog aan de implementatieverplichting wordt voldaan.
- Het Hof is overigens niet gebonden aan het minimumboetebedrag en kan in een individueel geval de boete lager vaststellen of oordelen dat geen boete kan worden opgelegd.

5.4 Fiscale en civiele claims

- Het (wereldwijde) bedrijfsleven en mogelijk andere lidstaten zullen (financieel) nadeel ondervinden en deze mogelijk proberen te verhalen op de Nederlandse overheid.
- Rekening zal moeten worden gehouden met vele fiscale en civiele procedures met het verzoek tot schadevergoeding, mede ook gezien de kosten die het bedrijfsleven heeft gemaakt om de nieuwe regeling per 1 januari 2021 uit te kunnen voeren.